

Socialutskottets betänkande

2025/26:SoU7

Stärkt kontroll över tandvårdssektorn

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i tandvårdslagen, lagen om statligt tandvårdsstöd och patientsäkerhetslagen.

Regeringens lagförslag innebär bl.a. att det ska införas tillståndsplikt för privata vårdgivare inom tandvårdssektorn. Tillstånd ska sökas hos Inspektionen för vård och omsorg (Ivo).

Vidare föreslås att regionen ska anmäla till Ivo om det finns anledning att anta att en privat vårdgivare bedriver tandvårdsverksamhet utan nödvändigt tillstånd eller att en tillståndshavares lämplighet kan ifrågasättas.

Propositionen innehåller också bl.a. förslag om att statligt tandvårdsstöd som huvudregel inte ska få betalas ut om behandlaren saknar legitimation eller särskilt förordnande att utöva yrket.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

I betänkandet finns ett särskilt yttrande (S).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:7 Stärkt kontroll över tandvårdssektorn.

Innehållsförteckning

- Utskottets förslag till riksdagsbeslut3
- Redogörelse för ärendet4
- Utskottets överväganden.....5
 - Stärkt kontroll över tandvårdssektorn.....5
 - Utskottets ställningstagande.....8
- Särskilt yttrande9
 - Stärkt kontroll över tandvårdssektorn (S).....9
- Bilaga 1*
- Förteckning över behandlade förslag10
 - Propositionen10
- Bilaga 2*
- Regeringens lagförslag11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Stärkt kontroll över tandvårdssektorn

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125),
 2. lag om ändring i lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd,
 3. lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659).
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:7 punkterna 1–3.

Stockholm den 13 november 2025

På socialutskottets vägnar

Christian Carlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christian Carlsson (KD), Fredrik Lundh Sammeli (S), Noria Manouchi (M), Karin Sundin (S), Malin Höglund (M), Anna Vikström (S), Leonid Yurkovskiy (SD), Gustaf Lantz (S), Thomas Ragnarsson (M), Karin Rågsjö (V), Mona Olin (SD), Nils Seye Larsen (MP), Agneta Nilsson (S), Anna-Lena Hedberg (SD), Anders W Jonsson (C), Erik Hellsborn (SD) och Jakob Olofsgård (L).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2025/26:7 Stärkt kontroll över tandvårdssektorn. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Utskottets överväganden

Stärkt kontroll över tandvårdssektorn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i tandvårdslagen, lagen om statligt tandvårdsstöd och patientsäkerhetslagen. Regeringens förslag innebär bl.a. att det ska införas tillståndsplikt för privata vårdgivare inom tandvårdssektorn.

Jämför det särskilda yttrandet (S).

Propositionen

Tillstånd att bedriva tandvårdsverksamhet

I propositionen föreslår regeringen att en privat vårdgivare inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt ska få bedriva verksamhet som omfattas av tandvårdslagen (1985:125). Ett tillstånd ska avse verksamhet vid en eller flera mottagningar eller motsvarande. En hänvisning till tillståndsplikten ska införas i tandvårdslagen.

Regeringen föreslår att tillstånd för privata vårdgivare att bedriva tandvårdsverksamhet ska få beviljas endast under förutsättning att vårdgivaren kan fullgöra sina skyldigheter enligt 3 kap. patientsäkerhetslagen (2010:659), genom erfarenhet eller på annat sätt har fått insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten samt i övrigt bedöms lämplig. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra skyldigheterna mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om kraven för tillstånd.

Det föreslås vidare regler om den prövning som ska göras om vårdgivaren är t.ex. ett aktiebolag eller en ekonomisk förening.

Regeringen föreslår även att tillståndet ska få begränsas till att avse viss tandvård eller en viss patientgrupp, eller förenas med andra villkor av betydelse för patientsäkerheten. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om sådana begränsningar och villkor.

Därutöver föreslår regeringen att Inspektionen för vård och omsorgs register över verksamheter som anmälts till inspektionen även ska omfatta verksamheter som omfattas av ett tillstånd. Bestämmelsen om anmälan av verksamhet ska inte gälla tillståndspliktig verksamhet. Om verksamhet som omfattas av inspektionens tillsyn läggs ned av andra skäl än att ett tillstånd återkallats, ska det snarast anmälas till inspektionen.

Avgift för ansökningar om tillstånd, återkallelse och omprövning av tillstånd samt förbud mot verksamhet som bedrivs utan tillstånd

Regeringen föreslår att Inspektionen för vård och omsorg ska få ta ut en avgift för ansökningar om tillstånd. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om avgiften.

Vidare föreslår regeringen att om Inspektionen för vård och omsorg finner att en vårdgivare inte uppfyller kraven för tillstånd, eller inte anmält en förändring i ägar- och ledningskretsen, ska inspektionen få förelägga vårdgivaren att avhjälpa bristen. Om ett sådant föreläggande inte följs och missförhållandena utgör en fara för patientsäkerheten eller annars är av allvarligt slag, ska inspektionen helt eller delvis få återkalla tillståndet. Inspektionen för vård och omsorg ska få återkalla ett tillstånd att bedriva tandvårdsverksamhet utan föregående föreläggande om det är påtaglig fara för patienters liv, hälsa eller personliga säkerhet i övrigt, om vårdgivaren inte uppfyller kraven för tillstånd, om någon verksamhet som omfattas av tillståndet inte har påbörjats senast sex månader efter beslutet om tillstånd och vårdgivaren inte heller avser att påbörja någon sådan verksamhet eller om verksamheten har upphört mer än tillfälligt. Om det finns sannolika skäl för att ett tillstånd kommer att återkallas ska inspektionen tills vidare helt eller delvis kunna förbjuda verksamheten. Ett tillstånd att bedriva privat tandvårdsverksamhet ska omprövas av Inspektionen för vård och omsorg om Försäkringskassan har beslutat att vårdgivaren ska nekas anslutning till det elektroniska systemet för statligt tandvårdsstöd eller att en anslutning till systemet ska upphöra.

Regeringen föreslår även att Inspektionen för vård och omsorg ska få förbjuda verksamhet som i strid med bestämmelsen om krav på tillstånd bedrivs utan tillstånd.

Överklagande av beslut

Regeringen föreslår att Inspektionen för vård och omsorgs beslut om tillstånd, avgift för ansökan om tillstånd, återkallelse av tillstånd och förbud av verksamhet som bedrivs utan tillstånd ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Anmälningsskyldighet för regionerna och straff för att bedriva tandvårdsverksamhet utan tillstånd

Regeringen föreslår att regionen ska anmäla till Inspektionen för vård och omsorg om det finns anledning att anta att en privat vårdgivare yrkesmässigt bedriver tandvårdsverksamhet utan nödvändigt tillstånd eller att en tillståndshavares lämplighet att bedriva sådan verksamhet kan ifrågasättas. Av anmälan ska det framgå vilka omständigheter som ligger till grund för antagandet.

Vidare föreslår regeringen att den som uppsåtligen eller av oaktsamhet påbörjar en verksamhet som är tillståndspliktig utan att ha tillstånd ska kunna dömas till böter. Om Inspektionen för vård och omsorg har förbjudit en verksamhet som bedrivs utan tillstånd, ska den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

fortsätter att bedriva verksamheten i strid med förbudet kunna dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Avgift för anslutning till det elektroniska systemet och ett krav på legitimation för att kunna få statligt tandvårdsstöd

Regeringen föreslår att Försäkringskassan ska få ta ut en årlig avgift för anslutning till det elektroniska systemet för statligt tandvårdsstöd. Beloppet ska få räknas av från en fordran på ersättning som vårdgivaren har. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om avgiften.

För att en vårdgivare ska kunna få ersättning föreslår regeringen att tandvårdsåtgärden ska ha utförts av en legitimerad tandläkare eller någon som särskilt förordnats att utöva yrket, av en legitimerad tandhygienist eller efter delegation enligt patientsäkerhetslagen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om dessa krav för ersättning. Beslut om att vänta med att betala ut ersättning till dess att rätten till ersättning har utretts på grund av att vårdgivaren inte fullgör sin uppgiftsskyldighet ska även få begränsas till att avse en viss behandlare utan legitimation. Detsamma ska gälla beslut om förhandsprövning.

Ökad upplysningsskyldighet för vårdgivaren och Försäkringskassans utredningsbefogenhet

Regeringen föreslår att vårdgivaren på begäran av Försäkringskassan ska vara skyldig att i ärenden om statligt tandvårdsstöd lämna upplysningar som avser vårdgivarens verksamhet och räkenskaper samt viss behandlares anställnings- eller uppdragstagarförhållande.

Vidare föreslår regeringen att Försäkringskassan ska få hämta in uppgifter från det register som förs över legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal och personal med rätt att använda yrkestiteln undersköterska, för kontroll av behörighet hos vårdgivaren eller dennes personal.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2026. En privat vårdgivare som före ikraftträdandet påbörjat tandvårdsverksamhet och anmält denna till Inspektionen för vård och omsorg, ska få fortsätta att bedriva verksamheten utan tillstånd t.o.m. den 2 januari 2029. Om vårdgivaren ansöker om tillstånd före den 3 januari 2029 ska verksamheten få fortsätta att bedrivas till dess att ansökan har prövats slutligt. Om vårdgivaren däremot inte anmält verksamheten till inspektionen före ikraftträdandet ska verksamheten få fortsätta att bedrivas utan tillstånd t.o.m. den 2 mars 2026. Om ansökan om tillstånd görs före den 3 mars 2026 får vårdgivaren fortsätta verksamheten till dess att ansökan har prövats slutligt. Kravet på att tandvårdsåtgärden ska ha utförts av någon med legitimation eller särskilt förordnande eller efter

delegation för att vårdgivaren ska kunna få ersättning ska inte gälla om åtgärden har påbörjats före ikraftträdandet.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens förslag.

Särskilt yttrande

Stärkt kontroll över tandvårdssektorn (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S), Karin Sundin (S), Anna Vikström (S), Gustaf Lantz (S) och Agneta Nilsson (S) anför:

Vi står bakom utskottets förslag att bifalla propositionen. Vi välkomnar att det nu införs tillståndsplikt för privata vårdgivare inom tandvårdssektorn och att Ivo ska kunna lämna förelägganden och återkalla tillstånd för verksamheter som inte uppfyller kraven. Förslaget innebär vidare ett krav på att tandvårdsåtgärden som huvudregel ska ha utförts av en legitimerad tandläkare eller tandhygienist för att vårdgivaren ska kunna få ersättning. I detta sammanhang vill vi framhålla att en skyddad titel för tandsköterskor enligt vår uppfattning bör införas och vi har lämnat ett förslag om detta i motion 2025/26:3645 yrkande 146. Vi återkommer till detta förslag när utskottet bereder betänkandet om läkemedel och tandvård. I propositionen föreslås också en undantagsregel om delegation som innebär att tandvårdsstöd även ska kunna lämnas om åtgärden utförts av någon som inte har legitimation eller särskilt förordnande, men där s.k. delegation skett. Vi vill betona vikten av att denna undantagsregel följs upp för att säkerställa att den inte utnyttjas felaktigt och vi kommer noga att följa frågan.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:7 Stärkt kontroll över tandvårdssektorn:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i tandvårdslagen
(1985:125)

Härigenom föreskrivs i fråga om tandvårdslagen (1985:125)

dels att rubriken närmast före 3 § ska utgå,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 2 a och 15 d §§, och närmast före 2 a och 15 d §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Krav på tandvården*2 a §*

Bestämmelser om krav på tillstånd för privata vårdgivare finns i 2 kap. patientsäkerhetslagen (2010:659).

Anmälningsskyldighet*15 d §*

Regionen ska till Inspektionen för vård och omsorg anmäla om det finns anledning att anta att

1. en privat vårdgivare yrkesmässigt bedriver tandvårdsverksamhet utan nödvändigt tillstånd enligt 2 kap. 4 § patientsäkerhetslagen (2010:659), eller

2. en tillståndshavares lämplighet att bedriva sådan verksamhet kan ifrågasättas.

Av anmälan ska det framgå vilka omständigheter som ligger till grund för ett antagande enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd

dels att 3 kap. 1 och 2 §§ och 4 kap. 6 och 8 a §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 3 kap. 1 a § och 4 kap. 8 b §, och närmast före 4 kap. 8 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

1 §

För att en vårdgivare ska kunna få ersättning enligt denna lag ska *vårdgivaren vara ansluten till Försäkringskassans elektroniska system för statligt tandvårdsstöd.*

För att en vårdgivare ska kunna få ersättning enligt denna lag ska

1. vårdgivaren vara ansluten till Försäkringskassans elektroniska system för statligt tandvårdsstöd, och

2. tandvårdsåtgärden ha utförts
a) av en legitimerad tandläkare eller någon som särskilt förordnats att utöva yrket,
b) av en legitimerad tandhygienist, eller
c) efter delegation enligt 6 kap. 3 § patientsäkerhetslagen (2010:659).

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om *kraven för och upphörande av anslutning till det elektroniska systemet för statligt tandvårdsstöd.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. kraven för och upphörande av anslutning till det elektroniska systemet för statligt tandvårdsstöd, och

2. kraven för ersättning enligt första stycket 2.

1 a §

Försäkringskassan får ta ut en årlig avgift för anslutning till det elektroniska systemet för statligt tandvårdsstöd. Försäkringskassan får, i stället för att kräva in

avgiften, räkna av beloppet från en fordran som vårdgivaren har på ersättning enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgiften.

2 §

Vårdgivaren är på begäran av Försäkringskassan eller domstol skyldig att i ärenden om statligt tandvårdsstöd lämna upplysningar samt visa upp journal och övrigt material som rör undersökning eller behandling av en patient.

Vårdgivaren är på begäran av Försäkringskassan även skyldig att i ärenden om statligt tandvårdsstöd lämna upplysningar som avser vårdgivarens verksamhet och räkenskaper samt viss behandlares anställnings- eller uppdragstagarförhållande.

4 kap.

6 §¹

Försäkringskassan får besluta att en vårdgivare, för att kunna få ersättning för vissa tandvårdsåtgärder, i varje enskilt fall ska begära förhandsprövning hos Försäkringskassan, om

1. vårdgivaren i väsentlig utsträckning har åsidosatt bestämmelserna i denna lag, eller i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, om vårdgivares skyldigheter eller förutsättningarna för ersättning, och

2. det finns skäl att anta att vårdgivaren kommer att fortsätta att i väsentlig utsträckning åsidosätta bestämmelserna.

Ett beslut om förhandsprövning får gälla högst ett år. Beslutet får begränsas till att avse en viss *behandlande tandläkare eller tandhygienist*, en viss mottagning eller en viss åtgärd.

Ett beslut om förhandsprövning får gälla högst ett år. Beslutet får begränsas till att avse en viss *behandlare*, en viss mottagning eller en viss åtgärd.

8 a §²

Försäkringskassan ska betala ut ersättning inom två veckor från det att ansökan kom in.

Om en vårdgivare inte fullgör sin uppgiftsskyldighet enligt 3 kap. 2 och 3 §§, får Försäkringskassan vänta med att betala ut ersättning till dess att rätten till ersättning har utretts. En sådan utredning före

Om en vårdgivare inte fullgör sin uppgiftsskyldighet enligt 3 kap. 2 eller 3 §, får Försäkringskassan vänta med att betala ut ersättning till dess att rätten till ersättning har utretts. En sådan utredning före

¹ Senaste lydelse 2017:431.

² Senaste lydelse 2017:431.

utbetalning får begränsas till att avse en viss *behandlande tandläkare eller tandhygienist*, en viss mottagning eller en viss åtgärd.

Utöver de fall som anges i andra stycket får Försäkringskassan betala ut ersättning senare än den tidpunkt som anges i första stycket om det finns särskilda skäl.

utbetalning får begränsas till att avse en viss *behandlare*, en viss mottagning eller en viss åtgärd.

Försäkringskassans utredningsbefogenhet

8 b §

Försäkringskassan får inhämta uppgifter från det register som förs över legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal och personal med bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska, för kontroll av behörighet hos vårdgivaren eller dennes personal.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. För tandvårdsåtgärder som har påbörjats före ikraftträdandet gäller 3 kap. 1 § i den äldre lydelsen.

3 Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659)

Härigenom föreskrivs i fråga om patientsäkerhetslagen (2010:659)¹

dels att nuvarande 2 kap. 4 och 5 §§ och 7 kap. 28 a § ska betecknas 2 kap. 11 och 12 §§ och 7 kap. 23 a §,

dels att 1 kap. 1 §, 2 kap. 1 och 2 §§, de nya 2 kap. 11 och 12 §§, 7 kap. 24–28 §§, 10 kap. 2 och 13 §§, rubriken till 2 kap. och rubriken närmast före 2 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 2 kap. 4 § ska sättas närmast före 2 kap. 11 §,

dels att det ska införas tio nya paragrafer, 2 kap. 4–10 §§, 10 kap. 1 § och 7 kap. 28 a och 28 b §§, och närmast före 2 kap. 4 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

Denna lag syftar till att främja hög patientsäkerhet inom hälso- och sjukvård och därmed jämförlig verksamhet. I lagen finns bestämmelser om

– *anmälan av verksamhet* m.m. – *anmälnings- och tillståndsplikt* m.m. (2 kap.),

– vårdgivarens skyldighet att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete (3 kap.),

– behörighetsfrågor (4 kap.),

– begränsningar i rätten för andra än hälso- och sjukvårdspersonal att vidta vissa hälso- och sjukvårdande åtgärder (5 kap.),

– skyldigheter för hälso- och sjukvårdspersonal m.fl. (6 kap.),

– Inspektionen för vård och omsorgs tillsyn (7 kap.),

– prövotid och återkallelse av legitimation m.m. (8 kap.),

– Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (9 kap.), och

– straffbestämmelser och överklagande m.m. (10 kap.).

Allmänna bestämmelser om mål och krav på hälso- och sjukvården och tandvården finns i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), patientlagen (2014:821) och tandvårdslagen (1985:125).

2 kap. Anmälan av verksamhet m.m.

2 kap. Anmälnings- och tillståndsplikt m.m.

Anmälan av verksamhet

Anmälningsplikt

1 §³

Den som avser att bedriva verksamhet som omfattas av Inspektionen för vård och omsorgs tillsyn enligt denna lag ska anmäla detta till inspektionen senast en månad innan verksamheten påbörjas.

¹ Senaste lydelse av 7 kap. 28 a § 2023:36.

² Senaste lydelse 2017:62.

³ Senaste lydelse 2012:957.

Första stycket gäller inte verksamhet som är tillståndspliktig enligt 4 §.

2 §⁴

Om verksamheten helt eller till väsentlig del förändras eller flyttas, ska detta anmälas till Inspektionen för vård och omsorg inom en månad efter genomförandet. Om verksamheten läggs ned, ska det snarast anmälas till inspektionen.

Om verksamheten helt eller till väsentlig del förändras eller flyttas, ska detta anmälas till Inspektionen för vård och omsorg inom en månad efter genomförandet. Om verksamheten läggs ned *av andra skäl än att ett tillstånd enligt 4 § har återkallats*, ska det snarast anmälas till inspektionen.

Tillståndsplikt för att bedriva viss tandvårdsverksamhet

4 §

En privat vårdgivare får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva verksamhet som omfattas av tandvårdslagen (1985:125).

Ett tillstånd ska avse verksamhet vid en eller flera mottagningar eller motsvarande.

5 §

Inspektionen för vård och omsorg får bevilja tillstånd enligt 4 § endast under förutsättning att vårdgivaren

1. kan fullgöra sina skyldigheter enligt 3 kap.,

2. genom erfarenhet eller på annat sätt har fått insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten,

3. har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och

4. i övrigt bedöms lämplig.

Vid lämplighetsbedömningen enligt första stycket 4 ska vårdgivarens vilja och förmåga att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och

⁴ Senaste lydelse 2012:957.

andra omständigheter av betydelse beaktas.

6 §

Om vårdgivaren är ett aktiebolag eller en ekonomisk förening ska prövningen enligt 5 § första stycket 2 sammantaget avse

1. den verkställande direktören, om det finns en sådan,

2. samtliga styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,

3. personer som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

4. personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten,

5. samtliga delägare i aktiebolag och ekonomiska föreningar som är fåmansföretag enligt 56 kap. 2 § inkomstskattelagen (1999:1229), och

6. verksamhetschefen.

Om vårdgivaren är ett kommanditbolag eller ett annat handelsbolag ska prövningen enligt 5 § första stycket 2 sammantaget avse

1. samtliga bolagsmän,

2. personer som genom ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

3. personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten, och

4. verksamhetschefen.

Det krävs även att den juridiska personen och samtliga personer som anges i första och andra styckena bedöms lämpliga enligt 5 § första stycket 4.

7 §

Ett tillstånd enligt 4 § får begränsas till att avse viss tandvård eller en viss patientgrupp, eller

förenas med andra villkor av betydelse för patientsäkerheten.

8 §

Den som har beviljats tillstånd enligt 4 § ska anmäla förändringar i den krets av personer som avses i 6 § första eller andra stycket till Inspektionen för vård och omsorg senast en månad efter förändringen.

9 §

Inspektionen för vård och omsorg får ta ut en avgift för ansökningar om tillstånd enligt 4 §.

10 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. kraven för tillstånd enligt 5 och 6 §§,

2. begränsningar av och villkor för tillstånd enligt 7 §, och

3. avgift för ansökningar enligt 9 §.

4 §

Inspektionen för vård och omsorg ska föra ett automatiserat register över verksamheter som anmälts enligt detta kapitel. Registret får användas för tillsyn och forskning samt för framställning av statistik.

Inspektionen för vård och omsorg ska också föra ett automatiserat register över sjukvårdsinrättningar och enheter som avses i 7 kap. 7 §. Registret får användas för tillsyn, forskning, framställning av statistik och för placering av patienter.

Inspektionen för vård och omsorg är personuppgiftsansvarig för behandlingen av personuppgifter i registren.

Regeringen meddelar föreskrifter om vilken myndighet som får ha direktåtkomst till uppgifterna i Inspektionen för vård och omsorgs register.

11 §⁵

Inspektionen för vård och omsorg ska föra ett automatiserat register över verksamheter som anmälts eller omfattas av tillstånd enligt detta kapitel. Registret får användas för tillsyn och forskning samt för framställning av statistik.

⁵ Senaste lydelse av tidigare 2 kap. 4 § 2012:957.

5 §

Regeringen *meddelar* föreskrifter om

1. *begränsningar av de uppgifter som registren enligt 4 § får innehålla*, och

2. gallring av uppgifter i registren enligt 4 §.

12 §

Regeringen *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela* föreskrifter om

1. *vilka myndigheter som får ha direktåtkomst till uppgifterna i registren enligt 11 §*, och

2. gallring av uppgifter i registren.

7 kap.

24 §⁶

Om Inspektionen för vård och omsorg finner att en vårdgivare, eller enhet som avses i 7 §, inte fullgör sina skyldigheter enligt 3 kap. och om det finns skäl att befara att underlåtenheten medför fara för patientsäkerheten eller säkerheten för andra, ska inspektionen förelägga vårdgivaren eller enheten att fullgöra sina skyldigheter om det inte är uppenbart obehövligt. *Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.* Detta gäller även verksamhet som avses i 2 § om verksamheten medför fara för patientsäkerheten.

Om Inspektionen för vård och omsorg finner att en vårdgivare, eller enhet som avses i 7 §, inte fullgör sina skyldigheter enligt 3 kap. och om det finns skäl att befara att underlåtenheten medför fara för patientsäkerheten eller säkerheten för andra, ska inspektionen förelägga vårdgivaren eller enheten att fullgöra sina skyldigheter om det inte är uppenbart obehövligt. Detta gäller även verksamhet som avses i 2 § om verksamheten medför fara för patientsäkerheten.

Om inspektionen finner att en vårdgivare som har tillstånd enligt 2 kap. 4 § inte uppfyller kraven i 5 § första stycket 2–4 samma kapitel, eller inte anmält en sådan förändring som avses i 8 § samma kapitel, får inspektionen förelägga vårdgivaren att avhjälpa bristen.

25 §⁷

Ett föreläggande enligt 24 § ska innehålla uppgifter om

1. de åtgärder som Inspektionen för vård och omsorg anser nödvändiga för att *de påtalade* missförhållandena ska kunna avhjälpas, och

2. när åtgärderna senast ska vara utförda.

1. de åtgärder som Inspektionen för vård och omsorg anser nödvändiga för att missförhållandena *eller bristen* ska kunna avhjälpas, och

⁶ Senaste lydelse 2012:957.

⁷ Senaste lydelse 2012:957.

Beslutet om föreläggande får förenas med vite.

26 §⁸

Om ett föreläggande enligt 24 § inte följs och om missförhållandena utgör en fara för patientsäkerheten eller annars är av allvarligt slag, får Inspektionen för vård och omsorg besluta att helt eller delvis förbjuda verksamheten.

Om ett föreläggande enligt 24 § inte följs och om missförhållandena utgör en fara för patientsäkerheten eller annars är av allvarligt slag, får Inspektionen för vård och omsorg besluta att helt eller delvis förbjuda verksamheten. *Om verksamheten omfattas av ett tillstånd enligt 2 kap. 4 §, får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet.*

27 §⁹

Om det är påtaglig fara för patienters liv, hälsa eller personliga säkerhet i övrigt, får Inspektionen för vård och omsorg utan föregående föreläggande besluta att helt eller delvis förbjuda verksamheten.

Om det är påtaglig fara för patienters liv, hälsa eller personliga säkerhet i övrigt, får Inspektionen för vård och omsorg utan föregående föreläggande besluta att helt eller delvis förbjuda verksamheten. *Om verksamheten omfattas av ett tillstånd enligt 2 kap. 4 §, får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet.*

Ett tillstånd enligt 2 kap. 4 § får även återkallas helt eller delvis utan föregående föreläggande om

1. vårdgivaren inte uppfyller kraven i 2 kap. 5 § första stycket 2–4,

2. någon verksamhet som omfattas av tillståndet inte har påbörjats senast sex månader efter beslutet om tillstånd och vårdgivaren inte heller avser att påbörja någon sådan verksamhet, eller

3. verksamheten har upphört mer än tillfälligt.

⁸ Senaste lydelse 2012:957.

⁹ Senaste lydelse 2012:957.

28 §¹⁰

Om det finns sannolika skäl för att verksamheten helt eller delvis kommer att förbjudas enligt 26 eller 27 § och ett sådant beslut inte kan avvaktas, får Inspektionen för vård och omsorg besluta att tills vidare helt eller delvis förbjuda verksamheten.

Om det finns sannolika skäl för att verksamheten helt eller delvis kommer att förbjudas *eller för att ett tillstånd kommer att återkallas* enligt 26 eller 27 § och ett sådant beslut inte kan avvaktas, får Inspektionen för vård och omsorg besluta att tills vidare helt eller delvis förbjuda verksamheten.

Ett sådant beslut gäller i högst sex månader. Om det finns synnerliga skäl får beslutets giltighetstid förlängas en gång med ytterligare sex månader.

28 a §

Ett tillstånd enligt 2 kap. 4 § ska omprövas av Inspektionen för vård och omsorg om Försäkringskassan har beslutat att vårdgivaren ska nekas anslutning till Försäkringskassans elektroniska system för statligt tandvårdsstöd eller att en anslutning till systemet ska upphöra.

28 b §

Inspektionen för vård och omsorg får förbjuda verksamhet som i strid med 2 kap. 4 § bedrivs utan tillstånd.

10 kap.

1 §¹¹

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet påbörjar en verksamhet som är tillståndspliktig enligt 2 kap. 4 § utan att ha tillstånd döms till böter.

2 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet fortsätter att bedriva en verksamhet i strid med förbud enligt 7 kap. 26, 27 *eller* 28 § döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet fortsätter att bedriva en verksamhet i strid med förbud enligt 7 kap. 26, 27, 28 *eller* 28 b § döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

¹⁰ Senaste lydelse 2012:957.

¹¹ Tidigare 10 kap. 1 § upphävd genom 2023:36.

13 §¹²

Inspektionen för vård och omsorgs beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol, om beslutet gäller

1. tillstånd att bedriva verksamhet enligt 2 kap. 4 § eller avgift för ansökan om sådant tillstånd enligt 2 kap. 9 §,
 2. föreläggande enligt 7 kap. 20 § andra stycket att lämna upplysningar, handlingar eller annat material,
 3. föreläggande enligt 7 kap. 23 a § att göra anmälan,
 4. förbud enligt 7 kap. 26, 27 eller 28 § att driva verksamhet, eller
 5. förbud enligt 7 kap. 26, 27, 28 eller 28 b § att bedriva verksamhet,
 6. återkallelse enligt 7 kap. 26 eller 27 § av tillstånd enligt 2 kap. 4 §, eller
 7. förbud att utöva verksamhet enligt 8 § första stycket.
- Andra beslut av Inspektionen för vård och omsorg enligt denna lag får inte överklagas.
- Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. En privat vårdgivare som före ikraftträdandet påbörjat verksamhet som omfattas av tandvårdslagen (1985:125) och anmält denna till Inspektionen för vård och omsorg, får fortsätta bedriva verksamheten utan tillstånd till och med den 2 januari 2029. Om en ansökan om tillstånd enligt denna lag har getts in till inspektionen före den 3 januari 2029, får verksamheten fortsätta att bedrivas till dess att ansökan har prövats slutligt.
 3. En privat vårdgivare som före ikraftträdandet påbörjat verksamhet som omfattas av tandvårdslagen (1985:125) men inte anmält denna till Inspektionen för vård och omsorg, får fortsätta bedriva verksamheten utan tillstånd till och med den 2 mars 2026. Om en ansökan om tillstånd enligt denna lag har getts in till inspektionen före den 3 mars 2026, får verksamheten fortsätta att bedrivas till dess att ansökan har prövats slutligt.

¹² Senaste lydelse 2023:36.